

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1505/23-E
Sp. zn. ČŠIE-S-210/23-E

Název	Základní škola a mateřská škola Makov, okres Svitavy
Sídlo	570 01 Makov 85
E-mail	zsams.makov@seznam.cz
IČO	70 995 150
Identifikátor	600 100 731
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Lenka Chmelíková
Zřizovatel	obec Makov
Místo inspekční činnosti	Makov 85 Makov 113
Inspekční činnost na místě	1., 2. a 6. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola a mateřská škola Makov, okres Svitavy (dále škola) vykonává činnost základní školy, mateřské školy, školní družiny a školní jídelny. Od poslední inspekční činnosti došlo ke dvěma změnám na pozici ředitele (současná ředitelka školu řídí druhým

rokem), zvýšil se počet ročníků základní školy. Aktuálně se v jedné třídě vzdělávalo 10 žáků 1. až 5. ročníku. Jednotřídní mateřská škola v době inspekční činnosti evidovala 14 dětí, z toho dvě plnily povinné předškolní vzdělávání a čtyři byly mladší tří let. Do jednoho oddělení školní družiny byli přihlášení všichni žáci základní školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka (pověřená zřizovatelem řízením školy) se při výkonu funkce opírá o nově zpracovanou koncepci rozvoje školy, kdy cílený důraz je kladen mimo jiné na rozvíjení partnerského přístupu a vytváření pozitivních vztahů mezi žáky nebo dětmi různého věku. Přínosné a zřejmé je rovněž uplatňování poznatků z kvalifikačního studia pro ředitele škol. Počínání ředitelky školy svědčí nejen o zodpovědném přístupu k plnění povinností spojených s řízením školy, ale i o úsilí zkvalitnit působení školy, i když zatím méně za přispění propracovaných průkazných hodnotících procesů. Většinu kompetencí spojených s chodem mateřské školy si ředitelka školy ponechala ve své působnosti, část pravomocí a odpovědnosti delegovala na učitelku základní školy (koordinace školního vzdělávacího programu, prevence sociálně patologického jednání, výchovné poradenství). V chodu školy se příznivě odráží každodenní osobní kontakt ředitelky školy se všemi zaměstnanci. Malý kolektiv pedagogických pracovních ochotně spolupracuje a podílí se na zkvalitňování činnosti školy, vytváří příznivé pracovní klima. Zřejmá je také např. snaha o obnovení dobrého jména školy, zvyšování prezentace školy na veřejnosti, vzájemnou propojenost činnosti mateřské školy a základní školy i vytváření podnětného učebního prostředí.

Součástí řídicích procesů jsou jednání pedagogické rady a provozní porady za společné účasti pedagogických pracovních mateřské školy i základní školy, což umožňuje sjednocovat fungování obou škol. I při jednáních pedagogické rady převažují projednávání organizačních záležitostí, řešení vzdělávacích nebo výchovných záležitostí je předmětem spíše aktuálních rozhovorů mezi pedagogickými pracovních v případě potřeby. Neformálně a neukotveně probíhá také kontrolní činnost, např. hospitační činnost byla dosud řešena namátkovými kratšími vstupy do vyučovacích hodin, poznatky z tandemové výuky s učitelkou základní školy v loňském školním roce, rozhovory s učitelkami mateřské školy. Zlepšení vzdělávacího procesu ani účinnost takto vyvozených závěrů ze zpětnovazebních činností nebyla následně ověřována ani vyhodnocována.

Předškolní vzdělávání v době inspekční činnosti zajišťovaly dvě odborně kvalifikované učitelky se zkráceným pracovním úvazkem a tomu odpovídajícím rozsahem přímé pedagogické činnosti. Bezpečnost dětí při pobytu venku posiluje školní asistentka. Podporu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ zajišťuje asistentka pedagoga, která současně pracuje jako vychovatelka ve školní družině.

Učitelky i ředitelka školy si prohlubují profesní dovednosti s ohledem na vlastní zájem i potřeby školy, jedna učitelka dokončila specializační studium pro metodiky prevence sociálně patologických jevů. Vzhledem k organizačním a finančním možnostem malého subjektu pedagogické pracovních vhodně využívají zejména formu webinářů, získané poznatky sdílejí a uplatňují ve vzdělávacím procesu.

Základní škola a mateřská škola vykonávají činnost v blízkých budovách, což umožňuje jak operativní řízení a každodenní návštěvy ředitelky školy v mateřské škole, tak minimální ztrátu času žáků při cestě na oběd do školní jídelny, která je v budově mateřské školy. Na základě finančních možností a za významného přispění zřizovatele se vedení školy daří průběžně zlepšovat stav a vybavení budov, a tím příznivě ovlivňovat vzdělávání dětí i žáků.

Od poslední inspekční činnosti proběhla např. obměna dětských židlí a nábytku ve třídě mateřské školy, což přispělo k vytvoření tematicky zaměřených koutků a posléze i ke zvýšení estetiky prostředí. Průběžně jsou doplňovány hračky a různé didaktické pomůcky. V základní škole byla obměněna a doplněna didaktická technika včetně pořízení počítačového vybavení a didaktických pomůcek pro výuku informatiky. Množství nástěnných pomůcek a žákovských výtvorů vhodně dotváří příznivé prostředí pro rozvoj žáků. Škola nemá vlastní zahradu, ale k hernímu a pohybovému vyžití dětí a žáků využívá blízké dětské hřiště a okolní přírodní prostředí, které rovněž podněcuje environmentální vzdělávání a vytváření vztahu k bydlišti.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Základní vzdělávání i předškolní vzdělávání probíhá podle aktualizovaných školních vzdělávacích programů. Předškolní vzdělávání navazuje na integrované bloky školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, jejichž pojetí odpovídá požadavkům příslušného rámcového vzdělávacího programu. Na třídní úrovni jsou rozpracovány do jednotlivých dílčích tematických celků, kterými rovněž motivačně prostupuje celoroční námět podněcující začlenění mladších dětí do kolektivu. V plánování a následné realizaci konkrétních aktivit je patrná účinná podpora vnímání světa v jeho přirozených a reálnějších souvislostech, rovněž tak směřování k osvojení praktických dovedností a intelektových schopností. Část vzdělávací nabídky byla efektivně spojena s pobytem venku.

V předškolním vzdělávání po celý den panovalo příznivé pracovní klima, které umožňovalo dětem osvojovat si dovednosti, postoje i hodnoty důležité pro sociální osobnostní rozvoj. Vzdělávání probíhalo plynule, bez zbytečných prostojů, při dodržování psychosociálních zásad a uplatnění vstřícného a empatického pedagogického stylu. Pohodovou atmosféru umocňovalo také nestresování dětí spěchem. Příznivě působilo i převážně kladné hodnocení dětí, jež posilovalo jejich sebedůvěru. Přestože bylo zaznamenáno poskytnutí kvalitní zpětné vazby o realizovaných aktivitách a některým dětem i o úspěšnosti při plnění úkolu, je patrné, že hodnotící aktivity jako prostředek rozvoje dítěte jsou na počátku pedagogického působení.

Nízký počet dětí byl využíván k uplatnění zvýšené individuální podpory při jejich samostatné práci či skupinové didaktické hře, což zčásti kompenzovalo omezenou cílenou souvislost aktivit s poznatky z pedagogické diagnostiky. Vhodná reakce učitelky na některé podněty a nápady dětí zvyšovaly jejich radost, aktivní zapojení a vnitřní uspokojení, které se promítlo i do hodnocení, jak se jim v daný den ve škole líbilo. Obdobný dopad mělo i podněcení vnitřní motivace u většiny dětí při společně realizovaných činnostech. Vzdělávací nabídka často navazovala na zážitky a již získané vědomosti dětí, které dále prohlubovaly nebo propojovaly s reálnými situacemi. Část didakticky cílených činností zohledňovala věkové složení dětského kolektivu. U dětí v povinném předškolním vzdělávání bylo patrné směřování k úspěšnému přechodu do prvního ročníku základní školy.

Základní vzdělávání bylo kvalitně připravené, mělo jasně stanovené cíle zaměřené na rozvoj žáka. Na část výuky některých předmětů (např. matematika, jazyky) se třída dělí na skupiny blízkých ročníků. Takovéto členění příznivě ovlivňuje efektivitu přímého pedagogického působení na jednotlivé žáky. Učitelky kladly důraz na rovnoměrné rozdělení svého přímého působení na žáky jednotlivých vyučovaných ročníků, což přispívalo k tomu, že v průběhu všech hodin prakticky každý žák měl opakovaně možnost bezprostředně jednat s učitelkou i zapojit se aktivně do činností. Účelně byla zastoupena především individuální práce žáků společně s frontálním působením. Při výuce převládaly metody výuky, které vzhledem

k nízkému počtu žáků byly efektivní a podporovaly častý individuální přístup ke všem žákům. Umožňovaly zařazovat činnosti mimo lavice, což bylo přínosem pro soustředění žáků sloučených ročníků a prospívalo jim i relaxačně. Zadávaná samostatná práce logicky navazovala na přímé činnosti, byla smysluplná, přiměřená. Žáci při ní prokazovali nejen samostatnost, ale i schopnost samoučení se. V několika hodinách učitelky vhodně uplatnily mezipředmětové vztahy s výchovným využitím. Zájem o předmět často podporovaly zařazováním zajímavostí a propojením učiva s reálným životem s využitím znalostí žáků. Zdařile probíhalo vyvozování učiva se vzájemnými souvislostmi a zapojením žáků. Vzájemná komunikace učitelky se žáky byla vždy přátelská, pozitivní, podporováno bylo vzájemné naslouchání. Ne vždy byla dostatečná pozornost věnována správnému sezení (zvláště při psaní). Rychleji pracující žáci měli vždy připravené rozšiřující alternativní zaměstnání, což maximalizovalo efektivitu využití času. Hodiny byly většinou uzavřeny konkrétní pochvalou žáků, často jim byl cíleně vytvářen dostatečný prostor pro zdůvodněné sebehodnocení, „co jim jde a co ještě příliš ne, co udělají pro zlepšení“. Využití didaktické techniky bylo smysluplné, podporovalo názornost výuky, ale i motivaci žáků.

Zájmové vzdělávání je uskutečňováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu. Činnost probíhá podle týdenní skladby zaměstnání s naplňováním oblastí stanovených ve školním vzdělávacím programu. S ohledem na roční období je často zařazován pobyt účastníků venku s vycházkami do okolí školy. Vychovatelka zná aktuálně probírané učivo v základním vzdělávání a podle možností funkčně aplikuje jeho procvičování do aktivit školní družiny, což vhodně rozšiřuje možnosti jednotného výchovného i vzdělávacího působení školy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Nízké počty dětí i žáků umožňují detailní znalost jejich potřeb i rodinného zázemí, což jsou velmi dobré předpoklady pro maximální uplatňování individuálního přístupu. Projevy dětí v předškolním vzdělávání svědčily o postupném osvojování klíčových kompetencí i elementárních základů funkčních gramotností důležitých pro další rozvoj. Při styku s dospělými děti jednaly zdvořile, mezi nimi nedocházelo k výrazným konfliktním situacím, nikdo nebyl z kolektivu vyčleňován a v případě potřeby se uměly domluvit a navzájem si pomoci. Patrné bylo rozvíjení kamarádkých vztahů. Mnohé i mladší děti dokázaly při hře s pravidly zvládat dílčí neúspěch, vyjádřit vlastní nápady a představivost. Nenuceně vedly rozhovory, při kterých prezentovaly získané poznatky a zkušenosti. Svými projevy prokazovaly odpovídající znalosti o okolním prostředí. Z vyjadřování dětí byl zřejmý rozvoj slovní zásoby a její využívání, i když výslovnost hlásek nebyla u některých starších dětí dobře vyvozena. Oblast řečových dovedností je zejména kolektivní formou posilována. Zvýšená pozornost je věnována dítěti z dvojjazyčného rodinného prostředí. Při činnostech se děti dokázaly přiměřeně soustředit, postupovat podle pokynů a záměrně využívat paměť. Zejména starší děti chápaly základní číselné a matematické souvislosti, určovaly první hlásku slova, rozeznaly některá tiskací písmena. Děti bez potíží manipulovaly s běžnými pomůckami, zvládaly úklidové činnosti a ukázaly značnou samostatnost v sebeobsluze při stolování. V prostorách školy se bezpečně pohybovaly. Patrný byl rozvoj základních pohybových dovedností a zvyšování fyzické zdatnosti.

Výsledky předškolního vzdělávání jsou vyhodnocovány na třídní úrovni, na základě těchto zjištění jsou přijímány dílčí záměry dalšího působení. Kromě toho učitelky sledují vývoj jednotlivců prostřednictvím záznamů. V jejich vedení se v současné době odráží příchod přibližně pětiny nových dětí a omezená docházka mladších dětí v loňském školním roce. U nich jsou zatím zmapovány základní poznatky v rámci vstupní diagnostiky na rozdíl

od dětí v povinném předškolním vzdělávání, kde záznamy poskytují kvalitnější přehled o jimi dosahovaných dovednostech, méně již o vymezených vzdělávacích potřebách s konkrétním návrhem didaktického působení v dalším období. To by při plánovitě cíleném využití více přispělo ke zvýšení efektivity vzdělávacího procesu.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání byl aktualizován kromě jiného v části výuky anglického jazyka, kde dochází už ve druhém ročníku k prvnímu seznamování žáků hrou formou s jeho základy. Žáci jsou koncepčně vedeni k rozvoji osobnostních a občanských kompetencí (např. tolerance, samostatnost, schopnost samostudia). Dosaženou úroveň požadovaných výstupů základního vzdělávání učitelky zjišťují a ověřují vlastními evaluačními nástroji, např. ústním zkoušením, kontrolními pracemi a testy. Dílčí dovednosti a znalosti žáci prokazují také ve školních projektech a mimoškolních aktivitách. Ve školním roce 2022/2023 prospělo s vyznamenáním téměř 85 % žáků. Vysvědčení s hodnocením klasifikačním stupněm bylo vhodně doplněno slovním popisem hodnocení zvládnutí očekávaných výstupů a dovedností. V nezávislém ověřování znalostí a dovedností dosáhli žáci školy výsledků na úrovni průměru. Výsledky žáků jsou projednávány a konkrétně hodnoceny při jednáních pedagogické rady. Další opatření jsou přijímána i v průběhu školního roku na základě dobré znalosti individuální míry pokroku jednotlivých žáků. Individuální přístup, podpora asistentky pedagoga i případné doučování nebo konzultace mají pozitivní vliv na velmi dobrou úspěšnost žáků a naplnění speciálních vzdělávacích potřeb jednotlivců. Minimum kázeňských problémů, nízká absence a projevovaná spokojenost žáků dokládají úspěšnost uplatňované koncepce směřování školy.

Zákonní zástupci dětí i žáků jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání průběžně informováni a jsou s nimi preventivně konzultováni a řešeny případné výchovné a vzdělávací potíže jejich dětí, v případě potřeby jim je doporučena návštěva odborného pracoviště (např. logopedické, pedagogicko-psychologická poradna). Zákonní zástupci žáků dále získávají informace v rámci třídních schůzek (společné za přítomnosti jejich dítěte), při individuálních návštěvách školy a prostřednictvím žakovských knížek.

Vzdělávání vhodně doplňují mimoškolní akce školy. Děti a žáci (často společně) se např. zúčastňují plaveckého výcviku, navštěvují kulturně vzdělávací akce v okolních městech, jezdí na školní výlety, chodí na vlastivědné vycházky do okolí, zapojují se do Dnů Země, absolvují akce na podporu zdravotní péče a znalostí první pomoci. Škola pravidelně prezentuje svoji činnost, připravuje vystoupení dětí a žáků při různých kulturních příležitostech obce (např. vítání občánků, vánoční besídka, masopustní průvod). Škola klade důraz na spolupráci s rodiči, zřizovatelem i místními složkami (např. Sokol).

Závěry

Vývoj školy

- změna ve vedení školy, nová koncepce a cíle školy,
- aktivnější zapojení učitelek do dalšího vzdělávání i s ohledem na potřeby školy,
- zkvalitnění materiálně-technických podmínek vzdělávání a estetiky prostředí,
- využití asistentky pedagoga pro lepší zohlednění speciálních potřeb žáků.

Silné stránky

- propojení obsahu a úzká návaznost vzdělávání základní školy a školní družiny, které funkčně prohlubují jednotné vzdělávací a výchovné působení školy (4.1),

- rodinné klima se vstřícným a respektujícím přístupem všech účastníků základní školy, mateřské školy i školní družiny příznivě ovlivňující vzdělávání (2.2),
- využití možností malého počtu dětí a žáků v kolektivech ke zvýšenému individuálnímu přístupu (4.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- zatím stále nižší pozornost věnovaná poskytování zpětné vazby pedagogickým pracovníkům mateřské i základní školy k průběhu vzdělávacího procesu (2.1),
- v mateřské škole snižena pozornost ke konkrétní zpětné vazbě dětem jako formativní podpoře jejich dalšího rozvoje (4.3).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- prohlubovat hodnotící procesy nastavením kritérií pro získávání potřebných informací ze všech oblastí vztahujících se ke vzdělávání a činnosti školy, které by přispěly k dalšímu promyšlenému zvyšování kvality,
- zaměřit se v mateřské škole důsledněji na poskytování průběžné zpětné vazby kvalitním zhodnocením vzdělávacích činností, využívat formativní hodnocení jako prostředek rozvoje osobnosti,
- získávat v mateřské škole postupně poznatky o pokroku všech dětí prostřednictvím pedagogické diagnostiky a zjištěné informace cíleně propojovat s třídním plánováním a přípravou individualizované vzdělávací nabídky,
- věnovat větší pozornost kontrolní činnosti a poskytování zpětné vazby ke zlepšení činnosti školy,
- pokračovat v nezávislém ověřování výsledků vzdělávání v základní škole,
- zaměřit více jednání pedagogické rady na cílené projednávání vzdělávacích a výchovných oblastí.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní matrika – školní rok 2023/2024 (výběr z dokumentace)
2. Koncepce rozvoje školy na roky 2022 až 2026
3. Školní řády, vnitřní řády, aktuální znění
4. Školní vzdělávací programy, aktuální znění
5. Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – školní rok 2023/2024
6. Třídní knihy mateřské školy a základní školy – školní rok 2023/2024
7. Záznamy o dětech docházejících do MŠ ve školním roce 2023/2024 (výběr)
8. Rozpis přímé pedagogické činnosti v mateřské škole – školní rok 2023/2024
9. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2022/2023 a aktuální (výběr)
10. Rozvrhy hodin, školní rok 2023/2024
11. Plán kontrol a hospitací a záznamy z kontrolní činnosti ve školním roce 2022/2023
12. Doklady k zajištění bezpečnosti žáků (výběr), školní rok 2023/2024
13. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
14. Dokumentace výchovného poradenství a školní prevence, školní rok 2023/2024
15. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2022/2023
16. Dokumentace vztahující se k vlastnímu hodnocení mateřské školy – školní roky 2022/2023 a 2023/2024
17. Inspekční zpráva čj. ČŠIE-475/18-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ladislava Jindrová, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

29. 11. 2023